

Etika për fëmijë

Dhurorë e përmuajtshme, nga revista "Etika"

Viti 4 - Numri 42 - Qershor 2014

Çarë Tashgetiren

A dëshironi të luajmë!

A ju pëlqen të luani? E, ç'është kjo pyetje?!.. Cilit fëmijë nuk i pëlqen loja? Po cilën lojë pëlqeni më shumë të luani? Cilat lojëra luani zakonisht?.. Këto pyetje dhe të tjera do t'i trajtojmë në këtë shkrim të numrit të ri të revistës "Etika".

Dje në shtëpinë tonë erdhën disa mysafirë. Të gjithë kishin fëmijë. Po çfarë ndodh kur bëhen bashkë 3-4 fëmijë të moshës 8-9 vjeçare? Padyshim që dëshirojnë të luajnë me njëri-tjetrin. A mund ta imagjinoni se çfarë loje kërkuan të luanin ata? Ata kërkuan të luanin në kompjuter. Sapo panë në dhomë kompjuterin, më kërkuan që ta hapja. Edhe unë nuk ua prisha qejfin.

Hapën një faqe lojërash në internet dhe u zhytën aq shumë në të, sa që nuk u ngritën aspak nga aty, për sa kohë ndenjen te ne. Fytyra e secilit shikonte nga ai ekran magjibërës. I vura re me vëmendje dhe pashë se nuk e shikonin aspak njëri-tjetrin. Herë pas here edhe u grindën me fjalët: "Ti luajte më shumë, unë më pak!"

Zhvillimi i shpejtë i teknologjisë, ka ndryshuar shumë jetën e të gjithëve. Ky ndryshim ka ndikuar edhe te lojërat fëmijërore. Janë përhapur në maksimum kompjuterat, lojërat kompjuterike, lojërat në celulare, etj.

Pyeteni babanë, nënën, gjyshin ose gjyshen tuaj, se si kanë qenë lojërat në fëmijërinë e tyre?

Si ka qenë bota e tyre fëmijërore? Pasi t'i dëgjoni, do të kuptoni se mund të luhet edhe pa kompjuter ose televizor.

Përgjatë gjithë historisë njerëzore mijëra vjeçare, përdorimi i televizorit dhe kompjuterit ka filluar rreth 20-30 vjet më parë. Ndërsa fëmijët kanë qindra vite që luajnë lojëra të ndryshme. Cili nga ju e di lojën "kukafshehthi", të cilën e kanë luajtur të gjithë fëmijët e botës?

Kur flitet për fëmijët, gjëja e parë që të vjen në mendje, është loja. Disa mund ta mendojnë lojën si një kohë të kaluar kot ose argëtim. Ndërsa fëmijët me anë të lojës mësojnë jetën, bashkëveprimin dhe miqësinë.

Le t'u hedhim një sy lojërave tradicionale fëmijërore, të cilat ju tashmë nuk i luani ose i keni harruar si p.sh: Kukafshehthi, topadjegës, hedhja me litar, kapja e shamisë, shtëpiash, me zare...

Gjëja e parë që na tërheq vëmendjen te këto lojëra, është fakti se të gjitha mbështeten te lëvizja. Kur thuhet fëmijë, nënkuptohet lëvizja, energjia, të vrapuarit, të kërcyerit, të cilat janë shprehje të gjallërisë dhe haresë të çdo fëmijë. Ndonëse ne nuk e vëmë re, këto lojëra e ndihmojnë trupin dhe muskujt tanë të zhvillohen në mënyrë të shëndetshme.

Fëmijët e ditëve të sotme janë mbyllur në shtë-

pi. Në krahasim me fëmijët e mëparshëm, ata lëvizin shumë më pak dhe kjo, duke filluar me obezitetin, i cili sjell një sërë sëmundjesh të tjera te ata. Sot kemi të bëjmë me llojin e fëmijës që nuk vrapon, nuk luan, ushqehet me patatina e kola dhe qëndron vazhdimisht para kompjuterit ose televizorit.

Një anë tjetër e rëndësishme e lojës është formimi me anë të saj i shoqërive dhe miqësive të reja. Loja bën që ndërmjet fëmijëve të rritet ndjenja e dashurisë, miqësisë dhe bashkëveprimit. Gjithashtu loja na shpëton nga vetmia dhe na mundëson të formojmë lidhje të reja me njerëzit.

Lojërat kompjuterike, përkundrazi, na shtyjnë drejt vetmisë. Edhe kur luajnë së bashku në kompjuter, fëmijët nuk ua shohin fytyrën njëri-tjetrit. Por loja duhet të na bëjë që të përjetojmë emocione duke parë shprehjet në fytyrat e njëri-tjetrit. Kur luajmë, qeshim, argëtohem, kapemi dorë për dorë dhe e shohim njëri-tjetrin në sy.

Ana argëtuese e lojës, është e bukur, por ndonjëherë, gjatë lojës mund të mërzhitemi e lëndohemi. Në lojë ka fitues dhe humbës. Askush nuk dëshiron të humbasë. Rëndësi ka që të mos harrojmë se është vetëm një lojë dhe të pranojmë se humbja ashtu si edhe fitorja, janë të natyrshme, kur luajmë.

Çdo lojë ka rregullat e saj. Pra, loja na mëson, po ashtu, të zbatojmë rregulla. Nëse nuk i zbaton rregullat e një loje, do të thotë se e ke prishur atë. Dhe ata që prishin lojën, nuk i do askush. Nuk ia vlen për asgjë t'i thyesh zemrën

një shoku. Zemërimet, fajësimet dhe prapësitë që ndodhin gjatë lojës, bien në kundërshtim me qëllimin e saj, sepse loja bëhet për të kaluar kohë të këndshme duke shprehur dashuri, miqësi dhe vëllazëri mes njëri-tjetrit.

Ashtu siç janë lojërat që luhen jashtë, ka edhe lojëra që mund të luhen brenda shtëpisë. Mund të përmendim shumë lojëra, të cilat mund t'i luajmë familjarisht në netët e ftohta të dimrit. Si thoni, sikur këtë muaj të luani me prindërit tuaj lojën "qytet-shtet"?

Loja ka një veti aq tërheqëse, saqë harrojmë edhe orën, ndërsa zhytemi në të. Ndonëse është shumë e rëndësishme për fëmijët, duhet patjetër që fëmijëve t'u vendosen disa kufij, sepse nuk është mirë që të luajmë për orë të tëra duke e mërzhitur nënën. Nuk duhet të harrojmë se kemi edhe detyra të tjera dhe në këtë çështje duhet të jemi të vetëdijshëm.

Kur themi fëmijë, nënkuptojmë lojën. Lërimi lojërat e vetmisë në botën virtuale dhe dilni të luani para shtëpisë, nëpër parqe, në oborrin e shkollës... Luani lojëra të këndshme duke u kapur dorë për dorë me shokët e shoqet, duke qeshur e duke vrapuar së bashku.

Jini aktivë, në mënyrë që energjia juaj e brendshme të shpërthejë. Shijojeni fëmijërinë!

**Etika
për fëmijë**

Drejtör
Albert Halili
+355 67 60 78484
Kryeredaktor:
Alban Kali
+355 69 24 23989

Redaktor:
Xhahid Bushati
xhahidbushati@yahoo.com
+355 69 28 20 975

Redaktor gjuhësore:
Zija Vukaj
Përkthyes:
Enrida Kraja
Naile Sulaj

Dizajn - Grafik:
Bledar Xama
bledar_xama@hotmail.com

Adresa: L: Vasil Shanto - Rr: Çajupi - Shkodër - Albania / Tel: +355 22 254 634 / Fax: +355 22 254 633
Zyra e përfaqësimit Maqedoni: Rr: Stiv Naumov - Nr. 9 - lokal 25 - Shkup - Maqedoni / Tel: +389 71 956 271
Zyra e përfaqësimit Kosovë: Rr: Ardian Zurnaxhiu - pn. Ralin - Prizren - Kosovë / Tel: +381 29 222 795

Lojëra të zgjedhura popullore

Loja: Stop!

Lojtarët formojnë një rreth. Njëri prej tyre qëndron në mes. Lojtari i mesit e hedh topin në ajër duke thënë emrin e njërit prej lojtarëve të tjerë. Ndërsa topi bie, personi që iu përmend emri duhet ta kapë atë pa rënë në tokë. Nëse e kap, lojtari i mesit vazhdon ta hedhë topin duke thënë një emër tjetër.

Personi që nuk e kap dot topin në ajër, në momentin që e kap përtokë, bërtet "Stop!". Ndërkohë që lojtarët e tjerë fillojnë të shpërndahen, kur lojtari i mesit thotë stop, ata ndalojnë aty ku janë. Pas kësaj, lojtari që ka topin mundohet të gjuajë njërin prej lojtarëve dhe ai që goditet me top, humb një pikë dhe bëhet lojtari i mesit.

Loja: Çova një letër mu në postë...

Fëmijët ulen në formë rrethi. Njëri prej tyre zgjidhet për të filluar lojën. I jepet një shami në dorë dhe ai shkon rrotull fëmijëve, që janë të ulur ndërkohë që ata këndojnë:

Çova një letër mu në postë,
Tuj shku rrugës m'humbi,
Erdhi shoqja prapa meje
E në xhep ma vuri,
La, la, la, gjeje kush e ka!

Kur thuhet fjalia e fundit, fëmija që shkon rrotull me shami në dorë, duhet ta lërë atë prapa ndonjërit prej fëmijëve të ulur. Kur fëmija ta ndiejë që ka shaminë prapa, e merr atë dhe fillon të ndjekë me vrap atë që ishte në këmbë.

Nëse e kap, ai e fillon sërish lojën.

Nëse fëmija që ishte në këmbë ulet në vendin e atij që kishte shaminë pas pa u kapur, lojën e vazhdon fëmija që iu la shamia prapa.

Loja: Ta zësh rrethin

Në këtë lojë vizatohen përtokë një rreth më pak se numri i lojtarëve që do të luajnë.

Fëmijët zgjedhin njërin prej tyre që të qëndrojë në qendër dhe të tjerët zënë nga një rreth. Kur loja fillon, fëmijët mundohen të ndryshojnë vendet pa i dhënë rastin atij që është në qendër të zërë ndonjërin prej rrathëve.

Gjatë këtyre ndërrimeve fëmija që është në qendër, mundohet të zërë rrethin e ndonjërit prej fëmijëve që është në lëvizje. Nëse e zë, në qendër kalon fëmija që ngel pa rreth.

Loja: Ura e Mesit

Zgjidhen dy nga fëmijët që do të luajnë. Që të dy kanë nga një fjalëkalim që të tjerët nuk e dinë.

Ata qëndrojnë përballë njëri-tjetrit dhe i bashkojnë duart lartë në formë ure. Fëmijët e tjerë vihen në radhë njëri pas tjetrit dhe kalojnë poshtë duarve të tyre duke kënduar:

Ura e Mesit, tuj kalu,
Tuj kalu, tuj kalu,
E marr rrugën për me shku,

Për me shku, për me shku,

Ikni vrap, ikni vrap,

Se ju zuna "krap".

Fëmijës që i bie fjala e fundit, kapet mes krahëve të dy fëmijë-

ve dhe ata e pyesin në vesh për fjalëkalimin që do të zgjedhë (P.sh. njëri ka si fjalëkalim fjalën mollë,

njërin prej fjalëve, kalon pas atij që kishte këtë fjalëkalim. Vazhdon kështu deri në fund me të gjithë

fëmijët e tjerë dhe në fund ndahen në dy skuadra sipas numrit të lojtarëve që ka fituar secili fëmijë që kishte fjalëkalimin. Pastaj, duke bërë një vijë përtokë, skuadrat tërheqin njëra tjetrën derisa njëra prej tyre të kalojë vijën

tjetri fjalën dardhë). Kështu ata e pyesin në vesh: "Dëshiron mollë apo dardhë?", fëmija pasi zgjedh

dhe të humbasë lojën. Kështu skuadra tjetër del fituese.

Loja: Shtet, qytet...

Bëhet një tabelë në një fletë. Në krye të kësaj tablele shkruhet: emër, qytet, kafshë, send etj. dhe në fund shkruhen pikët.

Njëri prej lojtarëve thotë alfabetin dhe një tjetër i thotë “ndalo!”. Lojtarët fillojnë të gjejnë e të shkruajnë emra, qytete, kafshë etj., me shkronjën ku lojtari ndaloi. Pikët janë kështu:

Gjetjet e sakta kanë 10 pikë.

Gjetjet e njëjta kanë 5 pikë.

Vendet që ngelen bosh 0 pikë.

Sistemi i pikëve mund të jetë i ndryshëm. Këtë e caktojnë lojtarët kur vënë rregullat e lojës.

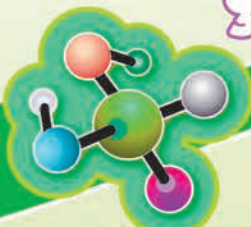

Loja me hije

Fikini dritat dhe ndizni një qiri. Me hijen e dorës suaj mund të bëni forma të ndryshme në mur. Veç formave të mëposhtme, ju mund të provoni të bëni forma nga më të ndryshmet nga mendja juaj.

Çfarë

Si

Përse

?

Zehra Aksoy

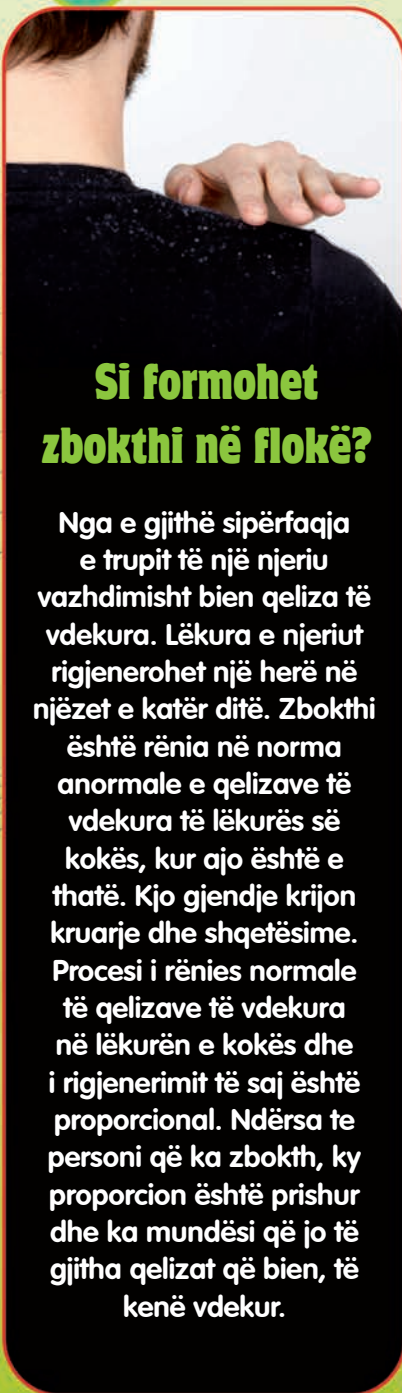
Përse njerëzit zakonisht e vendosin orën në dorën e majtë?

Butoni i rregullimit të orës është pranë shifrës së tretë. Kur njerëzit dëshirojnë ta rregullojnë atë, e bëjnë me dorën e djathtë duke mos pasur nevojë ta nxjerrin orën nga dora. Kjo është edhe arsyeja që shumica e njerëzve e vendosin orën në dorën e majtë.

Si formohet zbokthi në flokë?

Nga e gjithë sipërfaqja e trupit të një njeriu vazhdimisht bien qeliza të vdekura. Lëkura e njeriut rigjenerohet një herë në njëzet e katër ditë. Zbokthi është rënia në norma anormale e qelizave të vdekura të lëkurës së kokës, kur ajo është e thatë. Kjo gjendje krijon kruarje dhe shqetësime. Procesi i rënies normale të qelizave të vdekura në lëkurën e kokës dhe i rigjenerimit të saj është proporcional. Ndërsa te personi që ka zbokth, ky proporcion është prishur dhe ka mundësi që jo të gjitha qelizat që bien, të kenë vdekur.

Pse njeriu nuk fundoset në ujë?

Që një send i ngurtë të notojë mbi ujë, duhet që ai send ta ketë dendësinë më të vogël se dendësia e ujit. Dendësia është njësia matëse e vëllimit. Prandaj nuk duhet ta ngatërrojmë masën e një sendi me dendësinë e tij. Edhe një njeri që peshon 130 kg, mund të notojë. Kur dendësia e njeriut është më e vogël se dendësia e ujit, edhe po të dojë ai, nuk mund të fundoset.

SHI, O SHI...

1.

Shiu erdhi: pikë, pikë...
Asnjeri nuk mban me hatër,
Lag të vegjël, lag dhe pleq
E për vete del pa...çadër!

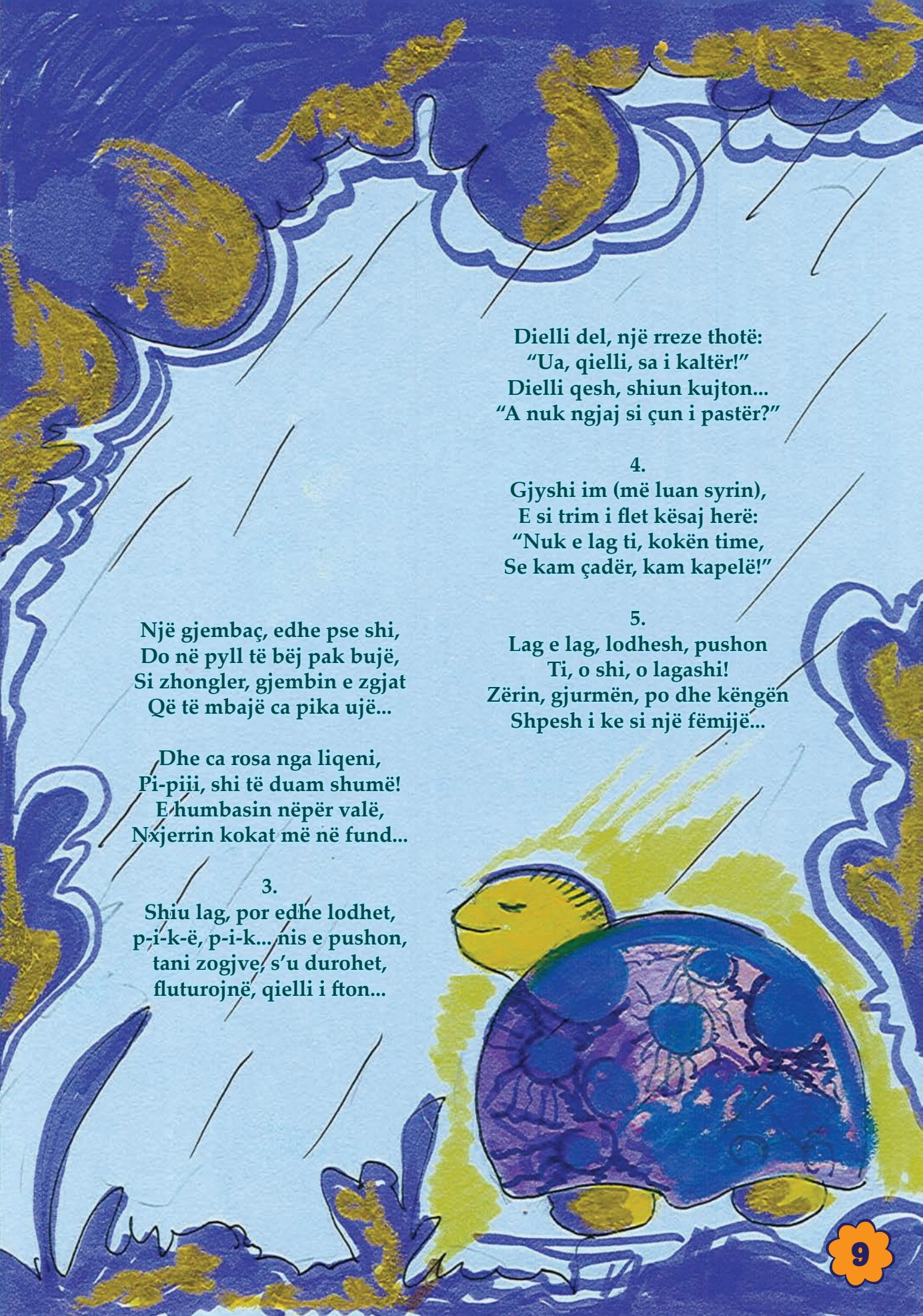
2.

Shiu, shiu, pikë, pikë...
Rrit një pemë e rrit një pyll,
Lag një sqep, pastron fole,
Lag një hënë e lag një yll.

Një rrëkeze i fal valë,
Lag një syth e i fal jetë,
I fal lules ëndërr blete,
I fal bletës një buqetë.

Diku lag një milingonë,
Diku larg na lag një breshkë,
I vjen turp, mbeti dembele,
Ec e laget, ec e hesht...

Ilustrimet: Eris Bushati

Dielli del, një reze thotë:
"Ua, qielli, sa i kaltër!"
Dielli qesh, shiun kujton...
"A nuk ngjaj si çun i pastër?"

4.

Gjyshi im (më luan syrin),
E si trim i flet kësaj herë:
"Nuk e lag ti, kokën time,
Se kam çadër, kam kapelë!"

5.

Lag e lag, lodhesh, pushon
Ti, o shi, o lagashi!
Zërin, gjurmën, po dhe këngën
Shpesh i ke si një fëmijë...

Një gjembaç, edhe pse shi,
Do në pyll të bëj pak bujë,
Si zhongler, gjembin e zgjat
Që të mbajë ca pika ujë...

Dhe ca rosa nga liqeni,
Pi-piii, shi të duam shumë!
E humbasin nëpër valë,
Nxjerrin kokat më në fund...

3.

Shiu lag, por edhe lodhet,
p-i-k-ë, p-i-k... nis e pushon,
tani zogjve, s'u durohet,
fluturojnë, qielli i fton...

ABDULLAH IBN SELAM

Hajredin Ekmen

Abdullah bin Selami ishte një dijetar i njohur nga çifutët e Medines. Ai ishte prej fisit Beni Kajnuka. Edhe ai kishte dëgjuar se nga Meka kishte dalë një Pejgamber. Kur Pejgamberi (a.s.) emigroi nga Meka për në Medinë, ai vendosi të shkonte dhe të mësonte të vërtetën. Kështu, një ditë shkoi te vendi ku gjendej Pejgamberi (a.s.) për t'u takuar me Të.

1

Kishte ardhur për ta parë me sytë e tij Pejgamberin dhe për t'i bërë disa pyetje, nga përgjigjet e të cilave do të zbulonte nëse ishte ai pejgamberi që lajmëronte Teurat. Kështu do të shkonte te populli i tij dhe do t'i njoftonte, sepse në Teurat ishin disa kapituj, që flisnin për cilësitë e pejgamberit të ardhshëm.

Sapo pa Pejgamberin (a.s.), Abdullah bin Selami ngeli i mahnitur nga fytyra e tij e ndritur.

Në këtë fytyrë nuk ka gënjeshtër!.. Personi me këtë fytyrë nuk gënjen!..

Kur pa Abdullah bin Selamin, Pejgamberi (a.s.), i tha:

A je ti dijetari i Medines, Ibn-i Selam?

Po...

O Abdullah! Thuaje për Atë Zot! A i ke lexuar në Teurat, cilësitë e mia?

Po i kam lexuar...

Pejgamberi (a.s.), priti pak dhe filloi të këndonte suren Ihlas:

"Me emrin e Allahut të Gjithmëshirshmit, Meshirëbërësit.

1. Thuaj: "Ai është Allahu, Një dhe i Vetëm!

2. Allahu është Absoluti, të Cilit i përgjërohet gjithçka në amshim.

3. Ai as nuk lind, as nuk është i lindur.

4. Dhe askush nuk është i barabartë (a i krahasueshëm) me Atë!"

Pejgamberi dhe të pranishmit u gëzuan shumë që Abdullah ibn Selami u bë mysliman pa asnjë mëdyshje.

Pejgamberi (a.s.), e pa të përshtatshme kërkesën e tij. Hz. Abdullah u fsheh pas një perdeje.

Ndërkohë një grup nga fisi i Abdullah bin Selamit, kur panë se ai u vonua, vendosën të shkonin te Pejgamberi (a.s.).

Pas kësaj, Abdullah bin Selami (r.a.), doli nga vendi ku ishte fshehur dhe u tha njerëzve të tij:

Sulejman Jazëxhëllar

Si ta pimë ujin?

Pas ndeshjes që bëmë në lagje, erdha në shtëpi gjithë djersë. Mora brokën e mbushur me ujë dhe fillova të pija pa përdorur gotën. Në atë çast në kuzhinë hyri babai dhe, kur më pa ashtu, u habit shumë. Unë u skuqa nga turpi. Mu afrua duke buzëqeshur dhe më tha: “Bir, sado i etur që të jesh, kurrë mos pi ujë me broke, sepse mikrobet që mund të kesh në buzë, përhapen në të gjithë ujin e brokës. Veç kësaj, ky nuk është aspak një veprim i

këndshëm dhe nuk i shkon një fëmije të bukur si ti. Si përfundim, mos harro se, ne e pimë ujin ngadalë dhe me tre ndalesa. Kjo është mënyra që na ka këshilluar Pejgamberi (a.s.)”.

Fjalët e babait më prekën shumë dhe që atë ditë, sa herë që pi ujë, më vijnë në mendje fjalët e tij. Të dua shumë babi, sepse ti më mëson gjëra të bukura në mënyrën më të bukur.

Këta fëmijë janë shumë të talentuar

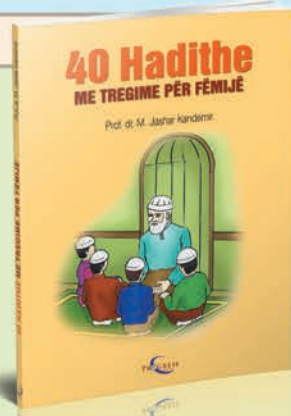
Para disa ditësh daja na solli disa dhurata. Çfarë solli? Solli një CD me ilahi të medresesë së Shkodrës me titull “Përfjetësisht me Ty”. E hapëm të emocionuar dhe filluam ta dëgjoni. Ishte shumë e bukur. Një kor fëmijësh këndonte ilahi të ndryshme. Ishin me të vërtetë të talentuar. Atë natë e dëgjuam tre herë atë CD bashkë me motrën time të vogël, Sirinën. Ilahija që na pëlqeu më shumë, ishte ajo me titull “Bismilahi”. Nuk na hiqet nga mendja. E këndojmë vazhdimisht nga mëngjesi, në mbrëmje.

Kjo ishte dhurata më e bukur që kishim marrë kohët e fundit.

Ju sugjeroj edhe ju të qjeni patjetër një mënyrë, për ta dëgjuar këtë CD. Kur ta dëgjoni, do të shikoni se do të kënaqeni shumë.

Një libër që nuk do ta lëshoni nga dora

Ka një javë që nuk e lëshoj nga dora një libër, sepse kënaqem shumë kur e lexoj. Libri titullohet “40 Hadithet për fëmijët”. Këtë libër e ka shkruar Xhahit Zarifollu. Ka një gjuhë të rrjedhshme dhe tregime shumë të bukura. Nëse ka ndonjë fëmijë që mendon se çfarë të lexojë kohët e fundit, atëherë le ta marrë dhe ta lexojë këtë libër. Jam i bindur se nuk do të pendohet.

POSTA JONË

DËSHIRA IME...

Ahmed Buraniqi, klasa VIII-a, Medreseja "Haxhi Sheh Shamia"

Ishte hera e parë që shkoja në Gjermani. Dëshira ime ishte të vizitoja stadiumin e Bayernit "Allianz Arena", në qytetin e Mynihut. Nga jashtë dhe kur hyra brenda, ishte një mrekulli!

Gjithë stadiumi nga jashtë ishte prej lëkurës së gjarpërit. Aty bëra disa fotografi. Më pas hyra në një sallë të madhe. Bleva biletën e posaçme dhe bashke me vizitorët e tjerë hymë brenda në stadium. Ai përbëhej nga tre kate të mëdha. Karriget ishin prej lëkure. Fusha gjelbëronte nga bari i bukur dhe nga ndriçimi i projektorëve. Më pas vizitua dhomën e zhveshjes së lojtarve të Bayernit. Në

të gjithsecili lojtar kishte raftin dhe stolin e tij. Në korridor ndodheshin me përmasa të mëdha fotografitë e të gjithë lojtarve. Gjithashtu edhe dhoma e zhveshjes së ekipit kundërshtar ishte pothuajse e njëjtë, por aty ndodhej dhe një pishinë për relaksim të lojtarve para ndeshjes. Pastaj shkuam në qendër të Mynihut. Mynihu njihet si qytet historik. Në Mynih më bëri përshtypje lëvizja e shumë njerëzve me biçikleta. (Kjo pamje më kujtoi Shkodrën. Edhe qyteti im e ka traditë biçikletën, ecjen dhe shëtitjet me të.) Pranë universitetit parkimi i biçikletave ishte shumë i madh.

Mynihu është një ndër qytetet më të bukura që kam shëtitur.

Kafsha më e madhe e tokës:

BALENA

Mete Ulluso

Balena, ndonëse jeton në ujë, nuk bën pjesë në klasën e peshqve. Balena është një gjitar që jeton në ujë. Ajo ka të njëjtat veçori me gjitarët e tjerë, si: ka gjak të ngrohtë, kryen frymëmarrje me anë të mushkërive, i lind të vegjlit dhe i ushqen me qumësht gjiri.

Gjallesat më të mëdha mbi tokë janë balenat. Balenat e rritura janë 30m të gjata dhe peshojnë më shumë se 100 ton. Trupi i një balene është afërsisht sa një ndërtesë 9 katëshe. Hanë 3-4 ton ushqim në ditë dhe jetojnë nga 40-90 vjet.

Balenat, ngaqë janë gjitarë, janë të detyruara të marrin frymë. Prandaj gjatë zhytjes në ujë në sajë të muskujeve, u mbyllen vrimat e frymës dhe qëndrojnë të mbyllura derisa të dalin sërish mbi ujë. Kur dalin mbi ujë, përsëri në sajë të muskujeve vrimat e frymës hapen dhe ato e nxjerrin frymën.

Peshqit e kanë bishtin të drejtë dhe gjatë notimit e lëvizin atë sa majtas, djathtas. Ndërsa bishti i balenës dhe i delfinit është i shtrirë dhe gjatë notimit ata e lëvizin nga lart poshtë.

Koha e shtatzanisë së balenës nënë është 12-16 muaj. Në një lindje ajo lind vetëm një foshnjë. Sapo lind, balena e vogël nis menjëherë të notojë.

Balenat janë kafshë sociale dhe jetojnë në grupe. Ato emigrojnë nga ujërat e ftohta drejt ujërave të ngrohta sipas stinëve.

Balenat jetojnë në oqeanë. Nuk i sulmojnë njerëzit, por njerëzit i gjuajnë për mishin dhe vajin e tyre. Mendohet se në shekullin e 20 janë gjuajtur 2 milion balena. Për këtë arsye rrezikohet zhdukja e shumë llojeve të tyre.

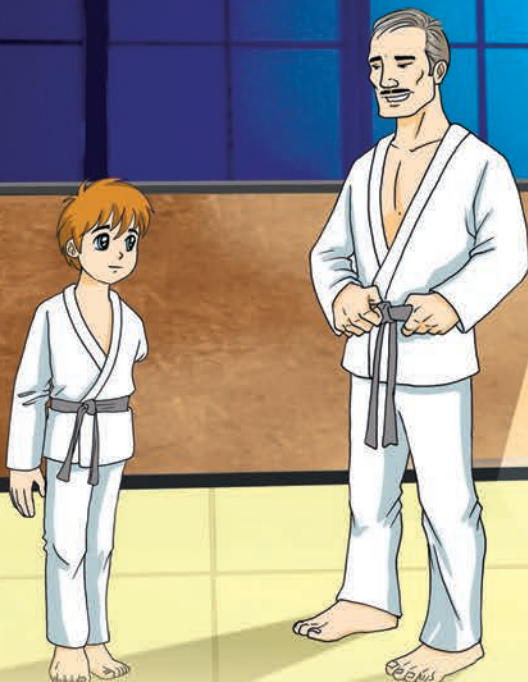
Balenat lëshojnë zëra shumë të fortë. Shkencëtarët thonë se këta zërat ato i përdorin për të formuar komunikim me njëra-tjetrën. Balenat, të cilat këndojnë dhe komunikojnë me njëra-tjetrën, nuk e ndalin këtë zë përgjatë 30 minutave.

Janë shumë të lëvizshme. Mund të hidhen mbi ujë, ta nxjerrin bishtin dhe ta zhysin në ujë. Të gjitha këto veprime kanë kuptim në komunikimin mes tyre.

Balenat ashtu si të gjithë gjitarët flenë, por gjumi i tyre nuk është aq i thellë dhe nuk zgjat shumë, sepse ato ndiejnë nevojë të shpeshtë për të dalë në sipërfaqen e ujit që të marrin frymë.

Të vegjlit e balenave në një herë nuk mund të qëndrojnë më shumë se një minutë nën ujë dhe kjo përbën problem për ushqyerjen e tyre. Të vegjlit më së shumti ushqehen nga gjiri i nënës. Që foshnja të mos mbytet, ushqyerja me gjë realizohet mbi sipërfaqen e ujit, ndërkohë që balena noton më ngadalë. Që i vogli i balenës të mos mbytet në ujë gjatë ushqyerjes, duhet patjetër ndihma e nënës balenë. Këtë ndihmë nëna balenë e jep duke e drejtuar qumështin drejt nga goja e të voglit.

Emine Tashgetiren

DJALI KARATEIST QË NUK E KISHTE KRAHUN E MAJTË

Të dashur miq, do t'ju tregoj një histori të vërtetë. Një djalë në Japoni në moshën 10-vjeçare kishte humbur krahun e majtë në një aksident. Por ky fëmijë kishte një ideal të madh në jetë. Kur të rritej, donte të bëhej një mjeshtër xhudoje. Pasi humbi krahun, djali u mërzi shumë, sepse bashkë me të ishte shuar edhe shpresa për t'ia arritur qëllimit. Kur e pa kaq të mërziur, babai i tij shkoi te një mjeshtër xhudoje dhe e pyeti nëse mund të bëhej ndonjë gjë për djalin e tij.

Mjeshtri i tha që ta sillte djalin. Të nesërmen babë e bir shkuan te mjeshtri i xhudos. Ai, pasi e pa mirë djalin, i tha që të nesërmen të sillte mjetet dhe të fillonin stërvitjen.

Të nesërmen djali erdhi. Mjeshtri i tregoi një lëvizje dhe i tha: “Puno me këtë lëvizje!”. Kështu djali punoi për një javë me këtë lëvizje. Pastaj shkoi te mjeshtri dhe i tha: “Këtë lëvizje e mësova. A do të më mësosh ndonjë tjetër?” Mjeshtri i tha të vazhdonte të punonte me të.

Kaluan dy muaj, tre, gjashtë... Djali plotësoi një vit shkollor. Gjatë një viti ai përsëriti vazhdimisht atë lëvizje. Më në fund shkoi përsëri te mjeshtri

dhe i tha: “Mësues, u bë një vit që unë punoj me të njëjtën lëvizje. Mendoj se tashmë ka ardhur koha të më mësoni një lëvizje të re.” Mjeshtri përsëri i tha: “Vazhdo të punosh bir! Kur të vijë koha, do të mësojmë lëvizjen tjetër.”

Vitet kalonin dhe ja, djali përfundoi vitin e pestë të xhudos. Një ditë mjeshtri erdhi pranë djalit dhe i tha: “Bëhu gati! Të kam regjistruar në turneun e madh. Nesër do të bësh ndeshjen e parë.” Djali u habit! Ai nuk e kishte krahun e majtë, kishte mësuar vetëm një lëvizje dhe mendonte se nuk kishte asnjë mundësi për të fituar në atë turne ku merrnin pjesë karateistë të njohur, por përsëri nuk tha asnjë fjalë nga respekti që kishte për mjeshttrin.

Ditën e parë të turneut djali bëri ndeshjen e parë dhe duke bërë lëvizjen që kishte mësuar, e mundi rivalin. Kështu kaloi ndeshja e dytë, e treta, çerek finalja, gjysmë finalja dhe ja, tani ishte në finale. Përballë tij qëndronte kampioni që kishte dhjetë vjet që nuk mposhtej nga asnjë karateist. Ishte një mjeshtër i vërtetë.

Djali nuk duroi dhe shkoi te mjeshtri i tij, duke i thënë: “Mjeshtër me të vërtetë kam arritur deri

këtu, por tani nuk mendoj se kam ndonjë shans. Pa shikojeni rivalin tim? Ndërsa unë me një krah dhe me një lëvizje të vetme. Të paktën të mos dal që të mos turpërohem. Më lejoni të tërhiqem nga turneu.” “Jo!” i tha mjeshtri “Ki besim te vetja! Dil dhe ndeshu! Edhe nëse sfidohesh, do ta bësh atë me nder!”

Djali doli në ring. Ndeshja filloi. Ai bëri lëvizjen e vetme që dinte dhe ç’të shihte, rivali i tij u gjend për-tokë. Djali doli kampion dhe sapo mori kupën, vrapoi për te mjeshtri duke e pyetur atë: “Si ndodhi kjo mjeshtër?!”

Mjeshtri u përgjigj: “Shiko bir, ke pesë vjet që punon me atë lëvizje. Je stërvitur aq shumë, saqë askush nuk mund ta bëjë atë lëvizje më mirë se ti. E dyta: Ajo lëvizje ka vetëm një kundërpërgjigje. Për të të mundur, rivali duhet të të kapte nga krahu i majtë.”

Pra, të dashur miq, si ia arriti t’ia dilte ky djalë? Pa krahun e majtë donte të bëhej xhudist. Xhudo është një sport që bëhet me gjymtyrë.

Mos vallë djali thotë “Unë kam vetëm një krah, pra-ndaj nuk mund të bëj asgjë”? Jo. Ai përkundrazi thotë me këmbëngulje se dëshiron të bëhet xhudist.

-Ka për qëllim të bëhet xhudist.

-Gjen një mjeshtër për ta stërvitur.

-Zbaton rregullisht urdhrat e mjeshtrit dhe punon mirë.

-Mësuesi i tregon një lëvizje dhe i thotë të punojë me të për një javë. Ai punon me të për 1 muaj, 6 muaj, 1 vit, pesë vjet dhe nuk i thotë kurrë: “Mjaft mësues, u mërzita!”

A punohet pesë vjet me një lëvizje? Nëse do të ishit ju në vend të këtij djali dhe mësuesi juaj t’ju mësonte diçka dhe t’ju thoshte “Bëj të njëjtën gjë për një javë! Për një muaj. Vazhdoje për një vit...Tre vjet...Pesë vjet”, - a do ta vazhdonit?

Duket pak e vështirë apo jo? Por këtu qëndron suksesi... Të vendosësh dhe kurrë të mos heqësh dorë... Të bësh ashtu si të thotë mësuesi. Mësuesi analizon aftësitë e nxënësit dhe beson se mund t’ia dalë. I jep atij një detyrë me të cilën do të zhvillohet. Nëse nxënësi e kryen atë detyrë, do të korrë suksese të mëtijshme.

Këtu djali lidhet me mësuesin e tij me imagjinatën për t’u bërë një xhudist. Bën çfarëdo që i thotë ai. Sa më shumë vepron, aq më mirë dhe më të lumtur

e ndjen veten. Edhe lëvizjen e bën akoma më mirë. Mësuesi e vlerëson punën që ai bën dhe vazhdon ta vërë në lëvizje me dëshirën për të arritur sukses dhe fitore.

Mjeshtri i tha djalit: “Bir, ke punuar me këtë lëvizje për pesë vjet... Tani je bërë mjeshtër në këtë lëvizje. Askush nuk e bën atë si ti. Dhe ky djalë i lidhur fort pas mësuesit të tij, i fitoi të gjitha ndeshjet dhe doli kampion. Ai punoi shumë dhe kurrë nuk u mërzit.

Allahu Teala në një ajet fisnik thotë: “Njeriu do të ketë vetëm atë për të cilën ka punuar.” (Nexhm, 39) Të mësuarit dhe puna kurrë nuk shkojnë dëm. Asnjëherë nuk janë të njëjtë ai që ka lexuar një libër me atë që nuk e ka lexuar. As nxënësi që mëson nuk është i njëjtë me atë që nuk mëson.

Si përfundim, rruga e suksesit arrihet në këtë mënyrë:

-Përcakton qëllimin.

-Gjen udhëzuesin.

-Qëndron i vendosur dhe punon shumë.

-Kryen detyrën që të jepet.

-Punon, punon, punon...

Atë që punon Allahu Teala e ndihmon inshallah. Pas kësaj vijnë sukseset e fitoret... E kush mund ta bëjë këtë më mirë se ti? O sot, o kurrë!

Mirëmbetshi, miqtë e mi të dashur!

MENDO PAK... E BUZËQESH

Tasim Gjokutaj

Ç'më ndodhi me një shkronjë

Me rrëmujë detyrat
I bëri Besniku,
La fletoren hapur
Dhe në lojë iku.

E mora fletoren,
Bobo, ç'të lexoj,
Në çdo fjalë të shkruar
mungon nga një shkronjë.

Atë ditë Besnikun
E hoqa nga loja:
-Sot, - i thashë, - je ngopur,
Se ke ngrënë... shkronja!

-Lërmë, o babi, lërmë,
Lërmë të shkoj në lojë,
Se s'bëhet hataja
Vetëm për një shkronjë!

-Nuk bëhet hataja
Vetëm për një
Shkronjë?!

Eja, bir i babit,
Bashkë ta shikojmë.

Për një d-ë
Që ti s'e vë,
Fjala derë
Bëhet erë
Dhe shtëpia
Ngel pa derë...

Për një m-ë
Që ti s'e vë,
Fjala mik
Bëhet ik...
(Ç'bën kështu,
More Besnik,
A i thuhet
Mikut ik?!)
.....
Sytë e Besit
Mbushen lotë...
Do të flasë,
Por çfarë të thotë?!

Besimi i verbër nuk ka vlerë

Nxënësit i blenë hoxhës së tyre një papagall këngëtar. Hoxha me durimin dhe përkushtimin e tij i mësoi papagallit të dëshmonte shehadetin: La ilahe il-lall-llah. Herë pas here, mëngjes dhe darkë, sa herë që i afrohej hoxha kafazit, papagalli përsëriste shehadetin.

Një ditë prej ditësh, nxënësit shkuan ta vizitonin hoxhën e tyre, por mbetën të habitur... E gjetën hoxhën e urtë të zhytur në mendime dhe të mërzitur.

“Çfarë ke o mendjendritur? Ç’të shqetëson?” – pyetën nxënësit.

“Më lini pak vetëm, ju lutem! Jam shumë i trishtuar. Më ka ngelur mendja tek ...” – iu ndal zëri hoxhës.

“Ç’të ka ngjarë? Na trego se do të ndihmojmë!” – i thanë nxënësit.

“Jo, jo, nuk është punë që bëhet me të tjerët. Duhet ta kuptoj vetë.” - tha hoxha me zë të mekur.

Nxënësit, të habitur, filluan të shihnin rreth e rrotull, dhe pyesnin veten në heshtje: ‘Pse është kaq i trishtuar hoxha?..’, Papritur sytë e tyre ndaluan te kafazi. Ai ishte bosh. Poshtë kafazit, panë ca pupla.

“Ahaa, tani e kuptuam. Macja e paska ngrënë papagallin. O hoxhë, mos u mërzit! Do të të sjellim një papagall të ri, që flet më shumë.” – i thanë nxënësit.

“Nxënësit e mi të dashur! – foli hoxha. - Nuk u mërzita për papagallin, por për gjendjen e tij. Kur macja iu vërsul, ai filloi të përplasej pas mureve e kafazit dhe harroi të thoshte shehadetin. Në ato çaste, fillova të mendoj për veten, kur engjëlli i vdekjes (Azraili) të vijë e të ma marrë shpirtin, a thua do të jem edhe unë si papagalli?..”

Miku im i vogël, të mos bëhemi edhe ne, që në mënyrë mekanike të përsërisim fjalët e tjetrit, pa u thelluar dhe pa i kuptuar ato. Shehadetin duhet ta kuptojmë dhe të bindemi. Besimi i verbër nuk ka vlerë.

Përgatiti: Gilman Kazazi

MEMISHXHANI

Ekrem Bektash

ASKUSH NUK E DI NESËR Ç'DO TË NDODHË, NJERIUT ÇDO GJË MUND T'I BJERË NË KOKË...

Të dashur miq... Ju dua shumë. Madje, edhe nëse ju nuk më doni...

Them "Edhe nëse nuk më doni", por pse të mos më doni? A jam unë për të mos u dashur? Nëse nuk e doni Agronin, për atë nuk kam ndonjë kundërshtim, por duajeni pak edhe atë, sepse ka pak kohë që është në telashe. Se pse, do t'ju tregoj pak më vonë.

Gjithmonë zhytemi në tema të tjera dhe harroj më motrën time, Elifn. Elifi tani është rritur dhe më thotë "vëlla". Më ka ngjarë shumë. Këtë nuk e them vetëm unë, e thotë edhe mami im. Ajo thotë se, kur unë isha i vogël, sillesha tamam si ajo. Domethënë tani në shtëpinë tonë do të ketë dy "xhan". Njëri Memishxhan, tjetra Elifxhan...

Zoti i dhashtë durim mami... Por ndaj Elifxhanit edhe unë duhet të jem i kujdesshëm. Do t'ju tregoj diçka...

Sikur të mos mjaftonte atmosfera e mërzitshme e shkollës, duhet të ngrihem edhe herët. Përse na zgjojnë herët? Le të na lënë të flemë. Të zgjohemi kur të duam dhe atëherë të shkojmë në shkollë. Ai që zgjohet herët, të shkojë herët. Ndërsa ai që zgjohet vonë, të shkojë vonë. Kjo është një zgjidhje e mirë, mendoj. Sidoqoftë, unë nuk kam për qëllim të gjej zgjidhje, sepse për atë duhet të mendojnë të rriturit. Unë dua t'ju tregoj edhe diçka tjetër:

Meqë gjatë javës nuk ngopem me gjumë, në fundjavë fle pak si tepër. Këtë herë erdhi mami dhe më thirri: "Ngrihu, tani, bir, se u bë dreka!" "Deri në drekë ka edhe tre orë, më lër të fle edhe pak" - i thashë.

Por mami mendon se, nëse fle shumë, mësohem dhe nuk zgjohem ditëve të javës. E nga e di ajo këtë? Nuk e kemi provuar asnjëherë! Ta provojmë

një herë, nëse është e vërtetë, i kthehem zakonit të vjetër.

Çarë po thosha?.. Nuk po mundem të hyj në temë, sepse kam shumë halle e shqetësime. Mënyra jonë e jetesës është shkatërruar. Çdo gjë ka dalë nga rrjedha. Kësaj nuk i thonë jetë, por vuajtje. Sido që t'i thonë, këtë herë do të hyj në temë.

I KËRKOVA, NUK I GJETA KU SHKUAN PARATË E SHKRETA

Ditën e shtunë u zgjova me thirrjen e mami "Zgjohu se u bë dreka!". U ngrita. Pantallonat ishin përtokë. Gjithmonë i vendosja mbi karrige. Kishin rrëshqitur dhe kishin rënë bashkë me këmishën.

U vesha dhe futa dorën në xhep.

-Paratë e mia?.. Paratë nuk ishin!.. Dy pesëshe, një dhjetëshe dhe dy-tri të vogla...

Pashë nëse më kishin rënë përtokë... Askush nuk mund t'i merrte nga xhepi. As hajduti nuk kishte hyrë që të kishte marrë vetëm paratë e mia... I thirra i shqetësuar mami:

-Mami! A ka ndonjë mangësi në shtëpi?

Mami m'u përgjigj krejt e qetë:

-Tani për tani nuk ka. Pas mëngjesit shko dhe na bli bukë.

-Jo ashtu mami!.. Domethënë mos ka hyrë ndonjë hajdut në shtëpi dhe na ka vjedhur ndonjë gjë?

Mami ishte plotësisht e qetë. Ajo sikur po tallej me mua:

-Mesa duket ke parë sërish ëndërr, Memishxhan.

-Mami, paratë nuk janë në xhepin e pantallona-ve!

Vazhdoi të tallej duke më thënë:

-I paske harxhuar atëherë.

-Ku? Në ëndërr? Kur u shtriva të flija në mbrëmje, aty ishin. Nëse nuk i ka marrë ndonjë hajdut, kush

i ka marrë atëherë?

-Kush do t'i marrë paratë e tua, Memishxhan? Mbaro mëngjesin tani që të mbledhësh mendjen!

Do të mblidhja mendjen!.. Pse i çmendur jam unë? Sipas mamit, do të ha mëngjesin; do të më ngopet barku, pastaj papritur do të më kujtohet se ku i kam lënë paratë...

-Aaa! Unë ato para i harxhova pasi dola nga shkollla! Paratë që mendoja se i kisha në xhep, ishin paratë e një nate më parë...

Edhe mami si gjithmonë do të mbështetet te parashikimet dhe inteligjenca e saj duke më thënë:

-E shikon? Të pata thënë!

Fola pak ashpër më duket:

-Akoma nuk jam plakur unë mami! Edhe mendjen e kam në kokë! Paratë mbrëmë ishin në xhepin e pantallonave dhe rrobat ishin mbi karrige...

NË JETË NDODH GJITHÇA, PARATË I GJEN AI QË PËRVOJË KA...

Miq të dashur, pak më parë thash diçka të gabuar. Së pari i kërkoj të falur gjyshes... Ngaqë thashë "Unë akoma nuk jam plakur". Pastaj u kërkoj të falur të gjithë të moshuarve. Mësuesja na ka thënë:

-Të kërkoshe falje, është virtyt.

Nuk e di se çfarë do të thotë "virtyt", por mendoj se është diçka e mirë. I kërkoj edhe një herë të falur gjyshes sime, e cila më tha:

-Paratë t'i ka marrë Elifi.

-Me të vërtetë gjyshe? Nuk ma kishte marrë aspak mendja.

Po pra, ajo nuk nxirrte aspak zë. Padyshim se ajo është fajtorja!

-Ç'i bëre paratë, Elif?

-Vëlla!...

Për çdo gjë që i them, më thotë "vëlla". Sikur të mund të fliste pak më shumë! Unë nuk mund të pres edhe gjashtë muaj për këtë, sepse paratë më duhen sot... Ta shohësh se si qesh Elifi ynë!.. Ndoshta ajo nga brenda tallet. Ndoshta edhe mund të flasë, por nuk e bën për të më nevrkosur mua.

Përsëri në ndihmë më erdhi gjyshja. Nxori nga xhepi një dhjetëshe dhe unë mendova se do të ma jepte mua. Ajo ia tregoi paratë Elifxhanit, e cila u gëzua kur i pa ato. Pastaj zgjati dorën, mori paratë dhe shkoi me vrap te dhoma e saj. Mori kukullën dhe i futi paratë poshtë rrobës së saj.

Që të gjithë i ndoqëm veprimet e saj duke qeshur me të madhe. Pastaj unë mora kukullën, e pashë... Edhe paratë e mia ishin aty. U gëzova.

-Rrofsh gjyshe! - i thashë me gëzim.

Pastaj i kërkoja disa herë falje. Domethënë plakja sillka me vete edhe përvojën... Kisha edhe shumë gjëra të tjera për t'ju treguar, por pa harruar, desha të tregoja për hallin e Agronit.

O SA MIRË, O SA GËZIM, NË KLASË KEMI ARGËTIM...

Muajin e kaluar në klasën tonë erdhi një nxënës gjerman. Familja e tij ishte kthyer përfundimisht në atdhe dhe e kishin regjistruar atë në shkollën tonë. Sa keq që atij djali i kishte rënë të ishte në një klasë me ne! Nuk fliste mirë turqisht. Nënë e kishte gjermane... Sapo erdhi në klasë, vëmendja e gjithë klasës u përqendrua te ai. Fliste pak turqisht dhe kur nuk e gjente fjalën, fillonte të fliste gjermanisht dhe thoshte çfarë t'i vinte nëpër gojë. Ndërsa gjëja më e çuditshme te ai ishte emri.

Quhej "Beton". Kur nëna ndodhte që të ishte gjermane dhe babai turk, ndodhnin shpesh këto problemet e emrave, sepse nëna kërkon t'i vërë emër gjerman, ndërsa babai emër turk. Kështu fëmija kishte ngelur pa emër.

Kishin kaluar muaj dhe një ditë usta Temeli, që ishte një i afërm i familjes, i kishte pyetur:

-Si e ka emrin, more, djalë?

I kishin treguar për gjendjen e emrit dhe usta Temeli, pasi ishte menduar pak, kishte thënë duke qeshur:

-Vërxani Beton!..Shkon edhe në gjermanisht, edhe në turqisht... I shkon edhe usta Temelit.

Në fillim ishin habitur, pastaj u ishte dukur i përshtatshëm dhe e kishin quajtur djalin e tyre "Beton". Thonë se kjo fjalë ka të njëjtin kuptim si në gjermanisht, ashtu edhe në turqisht.

Meqë vendi pranë Agronit ishte bosh, ai u ul aty si "beton". Ishte fëmijë i bëshëm, prandaj edhe Agroni ishte shtrënguar në bankë.

Një moment Betoni duke e shtyrë me sup Agronin, i tha:

-Geyist du vayta!

-Çfarë po thotë ky?

U hodha menjëherë dhe i thashë:

-Po të thotë "Shko pak më tutje!".

-Di gjermanisht ti?

-Edhe po të mos di, e kuptoj nga veprimet.

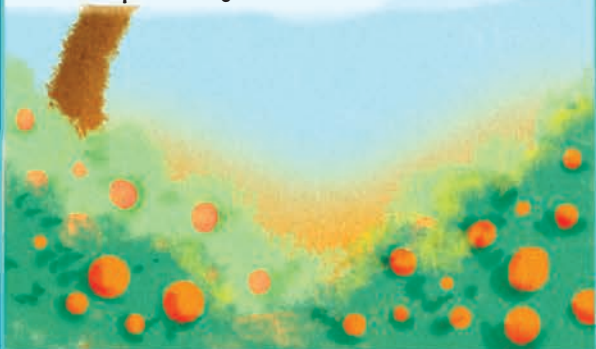
Që atë ditë të gjithë në klasë filluan t'i thoshin njëri-tjetrit "Geyist du vayta"... Agroni s'e ka mirë punën, miq. Mirëmbetshi!

Vendi i portokallit

'Na ishte se ç'na ishte, Shumë pare kishte, Kur i numëronte, Asnjë nuk i shkonte.'

Shumë vite më parë ishin disa portokaj të lëngshëm e të ëmbël, që rriteshin përtokë dhe jo si portokajtë e sotëm në pemë. Mos u habitni nga kjo gjë, sepse ashtu ishte në vendin e portokajve.

Këtë vend e drejtonin portokajtë që kishin aromën dhe ngjyrën më të bukur. Ata mundoheshin ta drejtonin vendin e tyre me drejtësi dhe t'i bënin të gjithë të lumtur.

Një ditë nga një vend shumë i largët erdhën armiqtë e portokallit. Këta ishin shumë të shkurtër e të vegjël, por hanin e përpinin çdo portokall që u dilte përpara.

Ushtria e portokajve u mundua me sa kishte fuqi që t'u bënte ballë, por nuk ia doli dot, sepse armiqtë e saj ishin shumë të fortë.

I gjithë pylli u kthye në shkretëtirë, për shkak të armiqve të portokajve. Portokajtë u detyruan të largoheshin e ta braktisnin vendin e tyre.

Pasi ikën të gjithë, radha u erdhi portokajve më të mirë që drejtonin vendin. Ata po dridheshin nga frika dhe për t'i shpëtuar armikut, u ngjitën nëpër pemë.

Që atë ditë, portokajtë nuk zbritën më nga pemët. Po deshët, pyetni ndonjë portokall që do të takoni dhe të shohim se çfarë do t'ju thotë...

Armiqtë kishin ngelur të befasuar, sepse ishin shumë të shkurtër dhe nuk i arrinin dot në pemë. Ngaqë nuk ngeli më asnjë portokall përtokë, ata u larguan.

GOMARI DO AKULLORE

Genta në verë shkoi me prindërit në një plazh të vogël anës detit. Aty vinin shpesh edhe fëmijët e fsha-

tit për t'u larë e për të luajtur. Dhe Genta zuri miqësi me ta e shpesh luanin së bashku.

Ajo kënaqej shumë kur Andi e hipte mbi karrocën e zarzavateve, të cilën e tërhiqte një gomar. Atij i kishin vënë edhe një emër, që të mos e ngatërronin me gomerët e tjerë, e thërrisnin Tataloc.

Kur erdhi dita të iknin, Genta shkoi të ndahej me shokët dhe shoqet e reja që kishte njohur. Aty ishte edhe Andi me karrocën dhe gomarin.

Genta i tha të atit:

-Sikur t'i blija Ta-

talocit një akullore? E di sa i mirë është Tataloci?

-Nuk besoj që Tataloci të hajë akullore, - iu përgjigj i ati.

Mirëpo Genta mendonte ndryshe dhe shkoi i bleu një akullore. Të gjithë u habitën kur kërriçi filloi të lëpinte akulloren. E mbaroi shpejt e shpejt dhe lëpiu buzët. Duket i pëlqeu.

Ditën tjetër tataloci, sapo pa karrocën me akullore, qëndroi përpara saj e s'po luante vendit me gjithë të thirrurat dhe nxitjet e Andit.

-Më duket se do një akullore tjetër, - tha akulloreshitësi. Andi ia bleu dhe ia zgjati. Oh, ç'të ngrënë që i bëri Tataloci! Vajti mori zarzavatet te dyqani dhe, kur u kthye në plazh, qëndroi sërish pranë karrocës së

akullores. S'dëgjonte të luante nga vendi. Me siguri donte akullore të tjera. Zgjaste turinjtë nga karroca dhe vinte noçkën aty ku qe vizatuar njëkaush me akullore.

-Jepi sa të fryhet, - tha Andi, - s'kemi ç'i bëjmë.

Dhe shitësi i mbushi një tas plot. Tataloci zgjati kokën dhe e përlau. Sa e ftohtë që ishte! Gryka dhe buzët iu mpinë, aq sa filloi të kërciste dhëmbët.

Natën pastaj, kur qe në stallë, e zuri një dhimbje që s'dinte ç'të bënte.

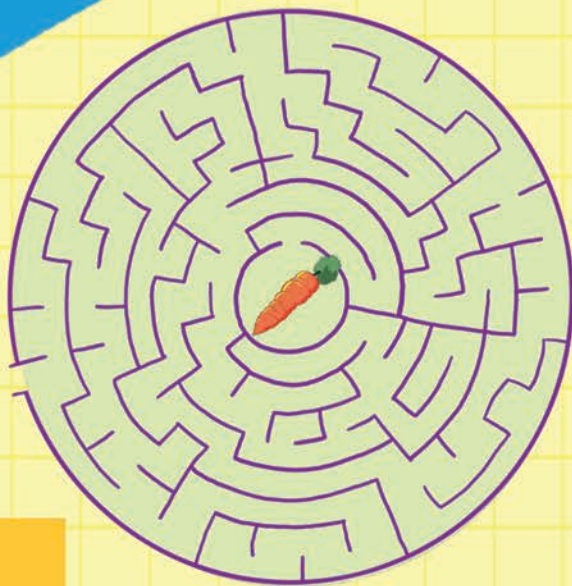
"Më duket se e kam nga akulloret, - tha. - Hëngra shumë, dhe i kullufita shpejt. Tjetër herë s'kam për ta bërë këtë gabim".

Po ju, si thoni?

Ndihmojeni lepurushin të gjejë karotën.

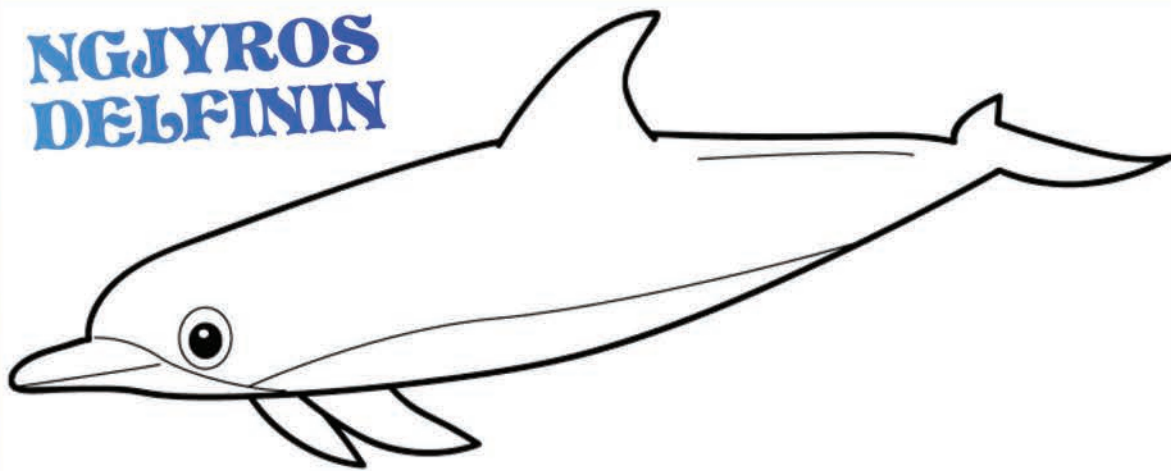
7 NDRYSHIMET

Gjeni hijen e përshtatshme të lepurushit të vogël.

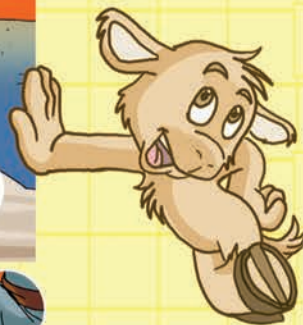
NGJYROS DELFININ

**PLOTËSO
FOTOGRAFINË**

Plotësojeni foton
me fotot e vogla që
janë dhënë poshtë.

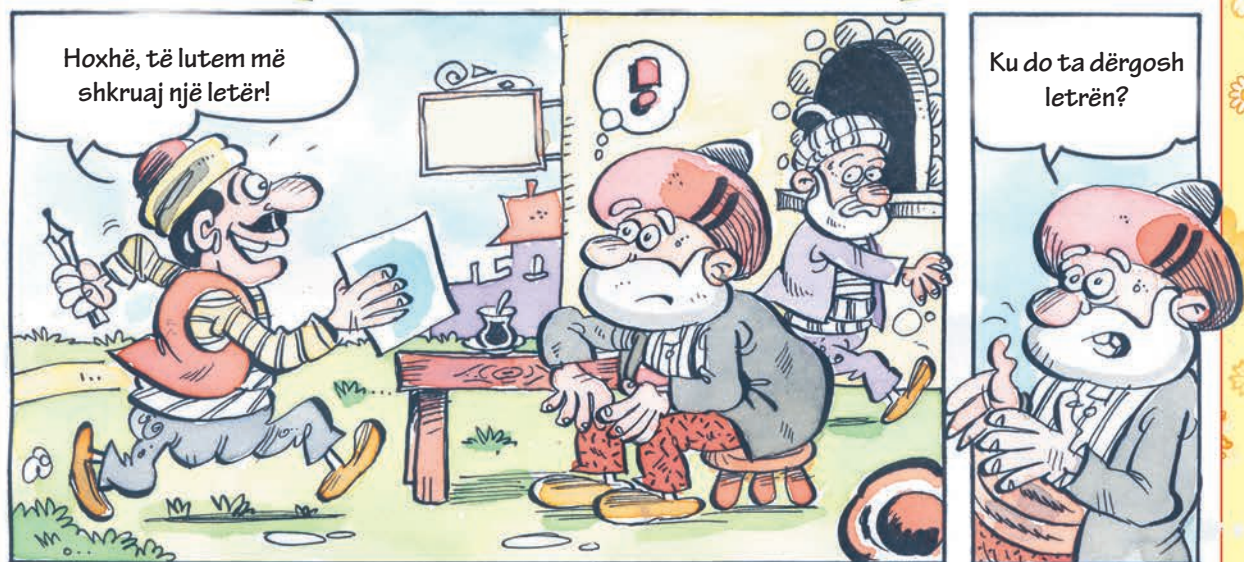

FJALË E URTË

Duke u bazuar te fotoja e dhënë, gjeni fjalën e urtë.

P		K	
	I		Ë
	Ë	H	T
D			I

NASTRADINI

Pinguini i vogël

Në një cep të botës, në polin e mbuluar me akull jetonte një kope pinguinësh. Pinguinët ishin zogj, por asnjëri prej tyre nuk mund të fluturonte.

Ecnin mbi dëborë me gëzofin e tyre bardhë e zi, zhyteshin në detin e ftohtë dhe hanin çfarë të gjenin. Kur vinte një stinë e caktuar, pinguinët bënin vezët dhe qëndronin mbi to në mënyrë që të dilnin të vegjlit e tyre.

Përsëri ajo stinë erdhi. Pinguinët bënë vezët dhe filluan të qëndronin sipër tyre me pushin e ngrohtë. Ndonjëherë binte dëborë, ndonjëherë dilte dielli, por akulli në pol asnjëherë nuk shkrinte.

Në fund të ditëve që kalonin me durim, vezët çelën, dhe nga secila prej tyre doli nga një pinguini i vogël si top pambuku. Secili prej tyre qëndronte i mbështetur në kraharorin e ngrohtë të nënës. Ndonjëri nxirrte herë pas here kokën dhe shikonte përreth.

Sa mirë që secili kishte nga një nënë, po të mos ishin nënat, do të ngrinin. Koha kaloi dhe pinguinët u rritën edhe pak, dhe filluan të ecnin mbi dëborë duke ndjekur pas nënat e tyre.

Kur i merrte uria, nënat zhyteshin në ujë dhe gjenin ushqim të ftohtë akull. Ndërsa pinguinët e vegjël i prisnin ato në breg. Pinguinët hanin çfarëdo që nënat sillnin.

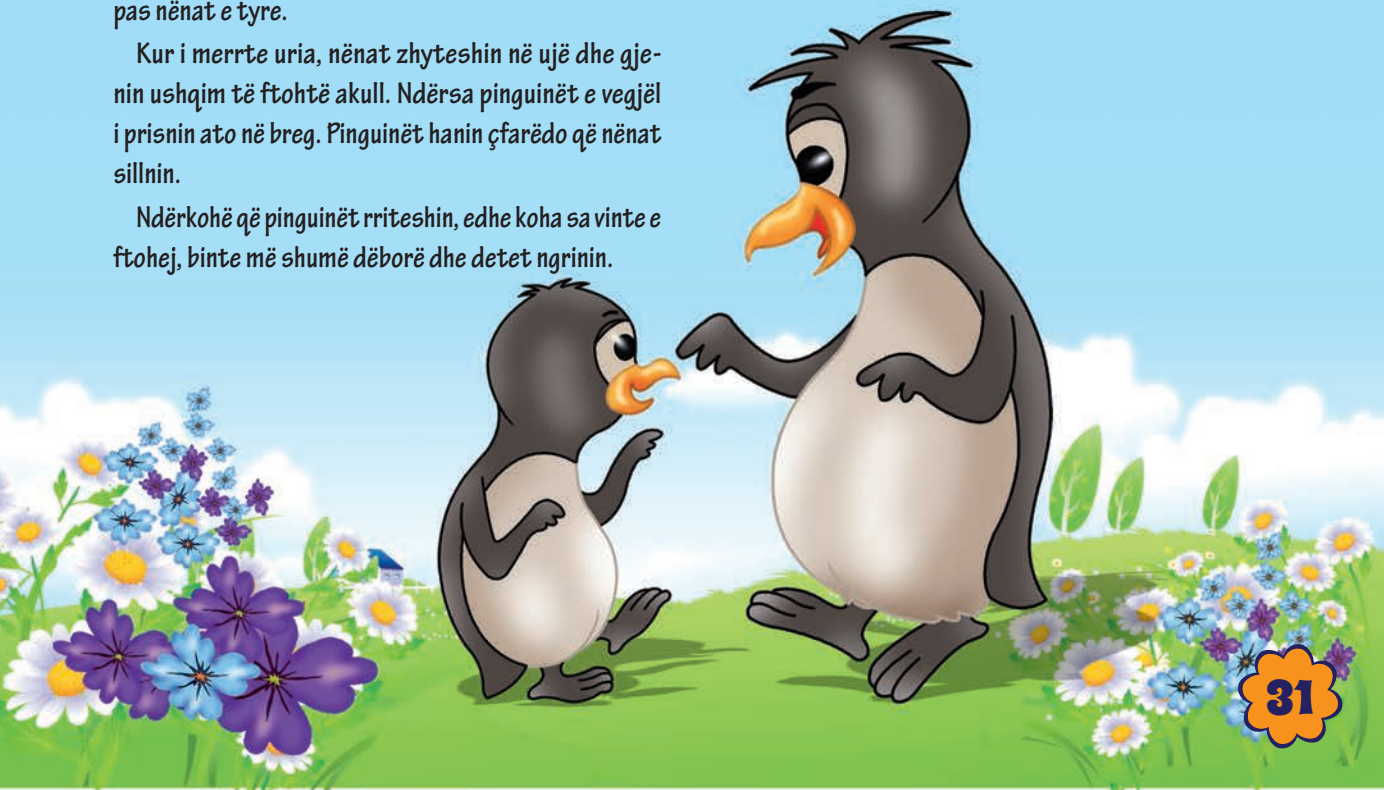
Ndërkohë që pinguinët rriteshin, edhe koha sa vinte e ftohej, binte më shumë dëborë dhe detet ngrinin.

Një ditë pinguinët u zhytën sërish në det. Në sqepin e secilit që doli, kishte ushqim. Nënat vrapuan drejt të vegjëlve të tyre dhe i ushqyen ata. Njëri nga pinguinët e vegjël shikonte nga deti dhe priste që nëna e tij të dilte me ushqimin në sqep... Kaloi shumë dhe nëna e tij nuk erdhi. I pyeti të tjerët, por askush nuk iu përgjigj.

Koha kalonte dhe pinguini i vogël akoma priste nënën... Lotët filluan t'i rridhnin nëpër faqe. Hodhi vështrimin nga deti i errët dhe u afrua me shpresë drejt bregut. Thirri i brengosur "Mami!". Dëbora filloi të binte. U drodh pinguini. Priti... Por nëna nuk erdhi. Pinguinët e tjerë po ngroheshin në kraharorët e nënave të tyre. Dëbora po binte me gjithë fuqinë e saj. Pinguini i shkretë e vendosi kokën mbi dëborë. Po dëgjonte zërin e detit... E pyeti atë për nënën, por as deti nuk iu përgjigj. Thirri edhe një herë "mami" me shpresën se do të merrte një përgjigje.

E mbuloi dëbora. Tashmë nuk kishte të ftohtë.

Ai dhe nëna e tij ishin dy zogj të pafajshëm... Që të dy tashmë do të takoheshin duke fluturuar në xhenet...

Së shpejti në dorën tuaj...

